

Helse- og omsorgsdepartementet

Melding om vedtak

Vår ref
2014/261/4

Deres ref:

Saksbehandler

Dato
25.03.2014

Melding om vedtak - høringsuttalelse - reservasjonsordning for fastleger

Det vises til tilsendt høring om reservasjonsrett for fastleger med høringsfrist 30. april 2014.

Høringen ble behandlet i kommunestyrets møte 18. mars 2014 og følgende vedtak ble fattet:

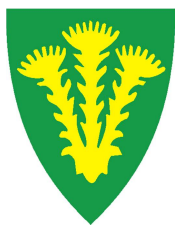
Vedtak (28 av 31 stemmer):

- Kommunestyret i Nannestad mener at de foreslåtte lovendringer vedr reservasjonsordning for fastleger vil medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud, og særlig sette gravide kvinner i en sårbar situasjon.
- Kommunestyret mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivarettatt gjennom eksisterende lovverk, og ber om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer ikke blir vedtatt. Dersom forslaget likevel blir vedtatt, vil kommunestyret i Nannestad ikke åpne for å gi nåværende eller framtidige fastleger i kommunen reservasjonsordning mot henvisning til abort.
- Kommunestyrets vedtak er Nannestad kommunes svar på høringen.

Med hilsen

Anne-Ragni K. Amundsen
ordfører

<i>Besøksadresse</i>	<i>Postadresse</i> Nannestad kommune Teiealleen 31 2030 Nannestad	<i>Telefon</i> <i>Telefaks</i>	<i>Bankkonto - kommunen</i> 8601.41.96236 <i>Bankkonto - skatt</i> 6345.07.02384	<i>Org.nr.</i> 964950202	<i>E-post</i> postmottak@nannestad.kommune.no <i>Internett:</i> www.nannestad.kommune.no
<i>Servicekontoret</i> Åpningstid:– 8.00 – 15.30					

Nannestad kommune
Ordfører

Arkivsak: 2014/261-2

Arkiv: G60

Saksbehandler:

Anne-Ragni K. Amundsen

Saksframlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
9/14	Bistand- og omsorgsutvalget	11.03.2014
19/14	Kommunestyret	18.03.2014

Høring - reservasjonsordning for fastleger

Saksprotokoll i Kommunestyret - 18.03.2014

Behandling:

Følgende motforslag ble fremmet av Grethe Slettmoen (KrF):

“Nannestad kommune vil i sitt høringssvar i saken om reservasjonsmulighet for fastleger påpeke flg:

1. Pasienters rettigheter skal, utifra norsk lov, ivaretas av alle deler av helsetjenesten. Samvittighetsaspektet for helsepersonell i spørsmål knyttet til etiske refleksjoner om liv og død må likevel anerkjennes og så langt som mulig tas hensyn til.
2. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservere seg mot å delta i abortinngrep. En tilsvarende mulighet bør også finnes for fastleger i spørsmålet om å henvise til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandler liv og død.
3. En reservasjonsmulighet er en prinsipp sak som bør hjemles i lov eller forskrift.
4. Den enkelte kommune må forholde seg til nasjonale bestemmelser og gjøre avtaler med sine fastleger ift det samlede helsetilbudet i kommunen, slik at både pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven blir fulgt. ”

Avstemning:

Reservasjonsrett i første og andre kulepunkt i innstilling fra Bistand- og omsorgsutvalget endres til reservasjonsordning.

Det ble stemt punktvis over innstilling fra Bistand- og omsorgsutvalget og forslag fremmet av Grethe Slettmoen.

Kulepunkt 1,2 og 3 i innstilling fra Bistand- og omsorgsutvalget vedtatt mot 3 stemmer (KrF 1 + H 2).

Punkt 1, 3 og 4 i forslag fremmet av Grethe Slettmoen fikk 2 stemmer (KrF + H) og falt.
Punkt 2 i forslag fremmet av Grethe Slettmoen fikk 1 stemme (KrF) og falt.

Vedtak (28 av 31 stemmer):

- Kommunestyret i Nannestad mener at de foreslåtte lovendringer vedr reservasjonsordning for fastleger vil medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud, og særlig sette gravide kvinner i en sårbar situasjon.
- Kommunestyret mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk, og ber om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer ikke blir vedtatt. Dersom forslaget likevel blir vedtatt, vil kommunestyret i Nannestad ikke åpne for å gi nåværende eller framtidige fastleger i kommunen reservasjonsordning mot henvisning til abort.
- Kommunestyrets vedtak er Nannestad kommunes svar på høringen.

Hans Thue
Fungerende ordfører

Saksprotokoll i Bistand- og omsorgsutvalget - 11.03.2014

Behandling:

Følgende motforslag ble fremmet av Grethe Slettmoen (KrF):

“Nannestad kommune vil i sitt høringssvar i saken om reservasjonsmulighet for fastleger påpeke flg:

1. Pasienters rettigheter skal, utifra norsk lov, ivaretas av alle deler av helsetjenesten. Samvittighetsaspektet for helsepersonell i spørsmål knyttet til etiske refleksjoner om liv og død må likevel anerkjennes og så langt som mulig tas hensyn til.
2. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservere seg mot å delta i abortinngrep. En tilsvarende mulighet bør også finnes for fastleger i spørsmålet om å henvise til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandler liv og død.
3. En reservasjonsmulighet er en prinsipp sak som bør hjemles i lov eller forskrift.
4. Den enkelte kommune må forholde seg til nasjonale bestemmelser og gjøre avtaler med sine fastleger ift det samlede helsetilbudet i kommunen, slik at både pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven blir fulgt. ”

Avstemning:

Ordførerens forslag vedtatt mot 2 stemmer (KrF 1 + H 1).

Forslag fremmet av Grethe Slettmoen fikk 1 stemme (KrF) og falt.

Innstilling til kommunestyret (4 av 6 stemmer):

- Kommunestyret i Nannestad mener at de foreslåtte lovendringer vedr reservasjonsrett for fastleger vil medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud, og særlig sette gravide kvinner i en sårbar situasjon.
- Kommunestyret mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk, og ber om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer ikke blir vedtatt. Dersom forslaget likevel blir vedtatt, vil kommunestyret i Nannestad ikke åpne for å gi nåværende eller framtidige fastleger i kommunen reservasjonsrett mot henvisning til abort.
- Kommunestyrets vedtak er Nannestad kommunes svar på høringen.

Arild Kjempekjenn
Utvalgets leder

Ordførerens forslag til vedtak:

- Kommunestyret i Nannestad mener at de foreslåtte lovendringer vedr reservasjonsrett for fastleger vil medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud, og særlig sette gravide kvinner i en sårbar situasjon.
- Kommunestyret mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk, og ber om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer ikke blir vedtatt. Dersom forslaget likevel blir vedtatt, vil kommunestyret i Nannestad ikke åpne for å gi nåværende eller framtidige fastleger i kommunen reservasjonsrett mot henvisning til abort.
- Kommunestyrets vedtak er Nannestad kommunes svar på høringen.

Anne-Ragni K. Amundsen
ordfører

Vedlegg

- 1 Høringsbrev reservasjonsordning for fastleger
- 2 Høring - reservasjonsordning for fastleger
- 3 Interpellasjon til kommunestyrets møte 110214 - reservasjonsrett
- 4 Pressemelding - Helse- og omsorgsdepartementet

Andre dokumenter, som ikke er vedlagt

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut på høring forslag om til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmuligheter for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endring i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Departementet forslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Høringsfristen er 30. april 2014.

I kommunestyremøtet 11. februar d.å. fremmet Venstres representant Karl Henrik Laache en interpellasjon om saken. Interpellasjonen følger som vedlegg i saken.

Ved behandlingen av interpellasjonen var kommunestyret enige i at høring skulle behandles som egen sak i kommunestyremøte 13. mars 2014.

21. januar 2014 sendte Helse- og omsorgsdepartementet ut en pressemelding 4/2014 om «Kvinnens rettigheter viktigst i reservasjonsmulighet». Pressemeldingen følger som vedlegg i saken.

Saksutredning

I høringsdokumentet framkommer blant annet at tilføyelsen i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort.

Videre foreslår departementet en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd, som skal gi grunnlag for forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort.

I høringsnotatet foreslår departementet også endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

Forslagene er en oppfølging av Regjeringens samarbeidsavtale med KrF der partene ble enige om at det skal gis reservasjonsmuligheter for fastleger etter dialog med Den norske legeforening. Avtalen er fulgt opp i regjeringsplattformen.

Forslagene til endringer medfører at kommuner skal få adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse av samvittighetsgrunner kan reservere seg mot å henvise kvinner til abort.

Ordningen vil også medføre følgende oppfølging fra fastlege og kommune:

Fastlegen som reserverer seg må

- sørge for at kvinner på hans eller hennes liste får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag.
- informere kvinner på sin liste at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.
- informere om retten til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg.

- informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen straks avtalen er inngått.
- overfor kommunen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.

Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon må

- fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.
- den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister, slik at de som ønsker det kan skifte til en fastlege som ikke har reservert seg.
- kommunen sørge for at alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege.

I pressemeldingen av 21. januar d.å. sier Helse- og omsorgsminister Bent Høie blant annet at leger bare får mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort hvis det ikke går ut over kvinners rettighet til rask henvisning.

Videre sier han at leger i kommunehelsetjenesten ikke har rett til å nekte verken henvisning til abort eller forskrivning av prevensjon, men at de får mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort hvis det ikke går ut over kvinnens rett til rask henvisning til sykehus når hun ønsker abort.

Vurdering

I høringsdokumentet ser det ut som det er hensynet til fastlegers samvittighet som er bakgrunn for forslagene.

I helseministerens pressemelding kan det se ut som hensynet til kvinners rettigheter er det som er viktigste.

Det er sannsynligvis de færreste som opplever en situasjon hvor svangerskapsavbrudd er et enkelt valg.

Derfor er det viktig å ta hensyn til kvinner som allerede kan være i en vanskelig og sårbar situasjon, slik at de ikke risikerer å møte utfordringer hos sin egen fastlege gjennom en belastende avvisning. Forslaget om at fastleger skal kunne reservere seg fra å henvise til abort vil svekke kvinners rettigheter til hjelp i en sårbar situasjon.

Ungdom har automatisk morens fastlege, pasientlister blir overdratt ved flytting, pensjonering osv, og fastleger vikarierer for hverandre. Det kan ikke forventes at kvinnene skal holde seg oppdatert på hvilke reservasjoner den aktuelle fastlegen til enhver tid har, eller bytte lege på grunn av mulige fremtidige behov.

Lovforslaget legger for mye ansvar på kvinnene når det gjelder å vite hvilken lege som har reservert seg. Det kan ikke være akseptabelt at enkelte legers overbevisning skal ha forrang framfor kvinners rettigheter som kvinner og pasienter.

Pasientenes rettigheter er lovfestet, og både kommunen og den enkelte fastlege er derfor forpliktet til å sørge for at ingen skal få et dårligere tilbud ved at fastleger reserverer seg fra enkelte deler av det offentlige helsetilbudet.

Fastlegene har en viktig funksjon i vårt helsevesen. De har ansvar for å yte nødvendige allmennlegetjenester til befolkningen, og henvise videre til andre helsetjenester dersom pasienten

har behov for det. Det er nødvendig at fastlegene - som er pasientenes dør inn til helsetjenesten - møter pasientene med en enhetlig stemme.

Det er et grunnleggende prinsipp at fastlegene yter tjenester etter identisk lov- og regelverk, slik at vi kan ivareta tilbud om likeverdige tjenester. Det helsetilbudet fastlegen gir, skal være det tilbudet du har rett til å motta, ikke det fastlegen finner for godt å sympatisere med.

Samvittighetsfrihet er et grunnleggende gode i samfunnet vårt, og det er viktig at flertallet har respekt og toleranse for ulike livssyn og overbevisninger.

Vi må også ha forståelse for en lege som opplever at det strider mot hans eller hennes overbevisning å skulle henvise til en behandling han selv er imot. Men i disse sakene må hensynet til legenes overbevisning veies opp mot hensynet til pasientenes rett til likebehandling og tilgang på lovbestemt helsehjelp. Dette er allerede godt ivaretatt i abortloven. I spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg mot å henvise til abort, må derfor pasientens behov for helsehjelp være avgjørende - og ikke legens private synspunkter.

Dagens ordning innebærer at fastlegen skal informere om gjeldende helsetilbud, og sammen med pasienten underskrive en «begjæring om svangerskapsavbrudd». Det innebærer ikke at legen skal anbefale abort.

I høringen legges det opp til at den enkelte kommune selv kan avgjøre om det skal gjøres avtaler om reservasjonsrett med leger som er motstandere av abort. Kommunene skal etter de foreslåtte endringene ha mulighet til å inngå slike avtaler, men ingen plikt.

Ettersom det er kommunestyret som har ansvar for kommunens fastlegeordning og inngår avtaler med fastlegene, mener ordfører at kommunestyret allerede i denne saken skal ta stilling til våre fastlegehjemlers reservasjonsmuligheter.

Avslutningsvis er ordføreren overrasket over at en regjering som så klart og tydelig har kommunisert «mindre byråkrati» legger opp til en ordning som medfører det motsatte.

Regjeringa vedgår at ordningen vil medføre merkostnader for kommunene og dette er også et argument for ikke å innføre en slik reservasjonsrett.

Det innstilles på at forslaget til vedtak er Nannestad kommunestyrets svar på høringen.

Økonomiske konsekvenser

-